

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την εντολή διαπραγμάτευσης για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ της Ευρώπης και των αρχών επιβολής του νόμου της Νέας Ζηλανδίας

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης είναι διαθέσιμο στην αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ www.edps.europa.eu)

(2020/C 182/08)

Στις 30 Οκτωβρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σύσταση για απόφαση του Συμβουλίου που επιτρέπει την εκκίνηση διαπραγματεύσεων για συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Νέας Ζηλανδίας για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρώπης) και τις αρχές της Νέας Ζηλανδίας που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Στόχος της συμφωνίας είναι να παρέχει τη νομική βάση για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ της Ευρώπης και των αρμόδιων αρχών της Νέας Ζηλανδίας, αντίστοιχα, με σκοπό τη στήριξη και την ενίσχυση των δράσεων, καθώς και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος και της τρομοκρατίας, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τις κατάλληλες εγγυήσεις σε σχέση με την προστασία της ιδιωτικής ζωής, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων.

Οι διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των ποινικών ερευνών τα οποία υπόκεινται σε περαιτέρω επεξεργασία από την Ευρώπη για τη συλλογή στοιχείων ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις ζωές των ενδιαφερόμενων προσώπων. Για αυτό τον λόγο, η διεθνής συμφωνία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι περιορισμοί των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ως προς την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος και της τρομοκρατίας ισχύουν μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητο.

Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η Νέα Ζηλανδία διαθέτει πάγια νομοθεσία προστασίας δεδομένων και μια ανεξάρτητη αρχή προστασίας δεδομένων, αρμόδια και για την εποπτεία των αρχών επιβολής του νόμου. Επιπλέον, εκτιμά το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ενσωματώσει στην προτεινόμενη εντολή διαπραγμάτευσης με τη Νέα Ζηλανδία πολλές από τις ειδικές συστάσεις που έχουν ήδη διατυπωθεί από τον ΕΕΠΔ στη γνωμοδότηση 2/2018 σχετικά με οκτώ διαπραγματευτικές εντολές για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών που επιτρέπουν την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ της Ευρώπης και τρίτων χωρών.

Συνεπώς, ο στόχος των συστάσεων της παρούσας γνωμοδότησης είναι η αποσαφήνιση και, όπου χρειάζεται, η περαιτέρω ανάπτυξη των διασφαλίσεων και των ελέγχων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη το ειδικό πλαίσιο της Νέας Ζηλανδίας. Προς τούτο, ο ΕΕΠΔ συστήνει τα εξής:

- η απόφαση του Συμβουλίου που εγκρίνει την έναρξη των διαπραγματεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 218 ΣΛΕΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει παραπομπή όχι μόνο στη διαδικαστική νομική βάση αλλά και στη σχετική ουσιαστική νομική βάση, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ,
- σύμφωνα με την αρχή του περιορισμού του σκοπού, η προβλεπόμενη συμφωνία θα πρέπει να απαριθμεί ρητώς τα ποινικά αδικήματα για τα οποία θα είναι δυνατή η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- ενόψει της πρακτικής εφαρμογής του περιορισμού αποθήκευσης, η μελλοντική Συμφωνία θα πρέπει να προβλέπει μια ειδική περιοδική ανασκόπηση της ανάγκης για αποθήκευση των διαβιβαζόμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- δεδομένης της σημασίας του δικαιώματος ενημέρωσης για την άσκηση των λοιπών δικαιωμάτων προστασίας δεδομένων, η συμφωνία θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς και λεπτομερείς κανόνες για τις πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων.

Τέλος, ο ΕΕΠΔ αναμένει επίσης να ζητηθεί η γνώμη του σε μεταγενέστερα στάδια της οριστικοποίησης του σχεδίου της συμφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725. Παραμένει διαθέσιμος για περαιτέρω συμβουλές κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

1. Εισαγωγή και πλαίσιο

1. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ⁽¹⁾, (εφεξής «κανονισμός Ευρωπόλ») προσδιορίζει συγκεκριμένους κανόνες σχετικά με τις μεταβιβάσεις δεδομένων της Ευρωπόλ εκτός της ΕΕ. Στο άρθρο 25 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού παρατίθενται διάφορες νομικές βάσεις δυνάμει των οποίων η Ευρωπόλ δύναται νομίμως να διαβιβάζει δεδομένα σε αρχές τρίτων χωρών. Μία δυνατότητα είναι η έκδοση από την Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 36 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680, απόφασης περί επάρκειας, σύμφωνα με την οποία η τρίτη χώρα προς την οποία η Ευρωπόλ διαβιβάζει τα δεδομένα διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας. Δεδομένου ότι επί του παρόντος δεν υφίσταται τέτοια απόφαση επάρκειας, η άλλη εναλλακτική για την Ευρωπόλ για την τακτική μεταβίβαση δεδομένων σε μια τρίτη χώρα θα ήταν η σύναψη μιας δεσμευτικής διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και η διασφάλιση επαρκών εγγυήσεων από την παραλήπτρια τρίτη χώρα ως προς την προστασία της ιδιωτικής ζωής και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των ατόμων.
2. Επί του παρόντος, δεν υφίσταται καμία νομική βάση για την τακτική και διαρθρωμένη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ της Ευρωπόλ και των αρχών επιβολής του νόμου της Νέας Ζηλανδίας. Η Ευρωπόλ και η Αστυνομική Αρχή της Νέας Ζηλανδίας υπέγραψαν συμφωνία εργασίας τον Απρίλιο του 2019. Αυτή η συμφωνία παρέχει ένα πλαίσιο για διαρθρωμένη συνεργασία στρατηγικού επιπέδου, που συμπεριλαμβάνει μια ασφαλή γραμμή που επιτρέπει την άμεση ασφαλή επικοινωνία, και η Νέα Ζηλανδία έχει αποστείλει έναν υπάλληλο-σύνδεσμο στην Ευρωπόλ. Ωστόσο, δεν παρέχει μια νομική βάση για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
3. Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να προσθέσει τη Νέα Ζηλανδία ως χώρα προτεραιότητας για την έναρξη διαπραγματεύσεων σε βραχυπρόθεσμο διάστημα υπό το πρίσμα της πολιτικής στρατηγικής που αναφέρεται στο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια⁽²⁾, τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εξωτερική δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁽³⁾, την Παγκόσμια Στρατηγική⁽⁴⁾ και στις επιχειρησιακές ανάγκες των αρχών επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την ΕΕ. Υπογραμμίζει ότι τα πιθανά οφέλη μιας στενότερης συνεργασίας αποδείχθηκαν και μετά την επίθεση στην Christchurch τον Μάρτιο του 2019. Η Νέα Ζηλανδία αιτήθηκε επισήμως την πρωτοβουλία στις 23 Αυγούστου 2019.
4. Στις 30 Οκτωβρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σύσταση για απόφαση του Συμβουλίου που επιτρέπει την εκκίνηση διαπραγματεύσεων για συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Νέας Ζηλανδίας για την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και των αρχών της Νέας Ζηλανδίας που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος και της τρομοκρατίας⁽⁵⁾ (εφεξής «η σύσταση»). Το παράρτημα της σύστασης (εφεξής «το παράρτημα») καθορίζει τις οδηγίες διαπραγμάτευσης του Συμβουλίου προς την Επιτροπή, δηλαδή τους στόχους που η τελευταία θα πρέπει να επιδιώκει να επιτύχει εξ ονόματος της ΕΕ κατά την πορεία των διαπραγματεύσεων.
5. Στόχος της προβλεπόμενης συμφωνίας είναι να παρέχει τη νομική βάση για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ της Ευρωπόλ και των αρμόδιων αρχών της Νέας Ζηλανδίας, αντίστοιχα, με σκοπό τη στήριξη και την ενίσχυση της δράσης των αρμόδιων αρχών της εν λόγω χώρας και των κρατών μελών, καθώς και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος και της τρομοκρατίας, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τις κατάλληλες εγγυήσεις σε σχέση με την προστασία της ιδιωτικής ζωής, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων⁽⁶⁾.
6. Σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, η Επιτροπή πρέπει να συμβουλευέται τον ΕΕΠΔ μετά την έκδοση μιας πρότασης σύστασης στο Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 218 ΣΛΕΕ, στην περίπτωση που υπάρχουν επιπτώσεις για την προστασία ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
7. Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 35 του κανονισμού της Ευρωπόλ προβλέπει ότι «ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725, η Επιτροπή θα πρέπει να μπορεί να ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) πριν και κατά τη διαπραγμάτευση μιας διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και μιας τρίτης χώρας να είναι δυνατή η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ της Ευρωπόλ και των αρχών της τρίτης χώρας».
8. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε της γνώμη του για τη σύσταση και αναμένει ότι θα συμπεριληφθεί αναφορά στην παρούσα γνωμοδότηση στο προοίμιο της απόφασης του Συμβουλίου. Η παρούσα γνωμοδότηση ισχύει με την επιφύλαξη τυχόν πρόσθετων σχολίων που μπορεί να διατυπώσει ο ΕΕΠΔ βάσει περαιτέρω διαθέσιμων πληροφοριών σε μεταγενέστερο στάδιο.

⁽¹⁾ ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 53.

⁽²⁾ COM(2015) 185 final.

⁽³⁾ Έγγραφο 10384/17 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2017.

⁽⁴⁾ Κοινό όραμα, κοινές δράσεις: Μια ισχυρότερη Ευρώπη - Μια συνολική στρατηγική για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://europa.eu/globalstrategy/en>

⁽⁵⁾ COM(2019) 551 final.

⁽⁶⁾ Βλέπε οδηγία 1 του παραρτήματος.

4. Συμπεράσματα

27. Οι διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των ποινικών ερευνών τα οποία υπόκεινται σε περαιτέρω επεξεργασία από την Ευρώπη για τη συλλογή πληροφοριών εγκληματικότητας ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις ζωές των ενδιαφερόμενων προσώπων, διότι πιθανότατα θα χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις ποινικής δίωξης στην παραλήπτρια χώρα δυνάμει του εθνικού δικαίου της. Συνεπώς, η διεθνής συμφωνία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι περιορισμοί των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων ως προς την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος και της τρομοκρατίας ισχύουν μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητα.
28. Ο ΕΕΠΔ επιδοκιμάζει τον σκοπό της εντολής διαπραγμάτευσης για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την τήρηση των αρχών που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη, ιδίως του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή, που αναγνωρίζεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, του δικαιώματος της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπει το άρθρο 8 του Χάρτη και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου που προβλέπει το άρθρο 47 του Χάρτη. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ εκτιμά το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ενσωματώσει στην προτεινόμενη εντολή διαπραγμάτευσης με τη Νέα Ζηλανδία πολλές από τις ειδικές συστάσεις που έχουν ήδη διατυπωθεί από τον ΕΕΠΔ στη γνωμοδότηση 2/2018 σχετικά με οκτώ διαπραγματευτικές εντολές για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών που επιτρέπουν την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ της Ευρώπης και τρίτων χωρών.
29. Οι συστάσεις του ΕΕΠΔ στην παρούσα γνωμοδότηση αποσκοπούν στην αποσαφήνιση και, ανάλογα με την περίπτωση, στην περαιτέρω ανάπτυξη των διασφαλίσεων και των ελέγχων της μελλοντικής συμφωνίας ως προς την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ειδική περίπτωση της Νέας Ζηλανδίας. Ισχύουν με την επιφύλαξη τυχόν πρόσθετων συστάσεων που θα μπορούσε να διατυπώσει ο ΕΕΠΔ βάσει περαιτέρω διαθέσιμων πληροφοριών κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.
30. Προς τούτο, ο ΕΕΠΔ επαναλαμβάνει τη θέση του από προηγούμενες γνωμοδοτήσεις του (*) ότι η απόφαση του Συμβουλίου που εγκρίνει την έναρξη των διαπραγματεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 218 ΣΛΕΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει παραπομπή όχι μόνο στη διαδικαστική νομική βάση αλλά και στη σχετική ουσιαστική νομική βάση, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή του περιορισμού του σκοπού, η μελλοντική συμφωνία θα πρέπει να απαριθμεί ρητώς τα ποινικά αδικήματα για τα οποία θα είναι δυνατή η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης, για τη διασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής του περιορισμού αποθήκευσης, η μελλοντική Συμφωνία θα πρέπει να προβλέπει μια ειδική περιοδική ανασκόπηση της ανάγκης για περαιτέρω αποθήκευση των διαβιβαζόμενων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τέλος, δεδομένης της ειδικής σημασίας του δικαιώματος πληροφόρησης για την άσκηση των λοιπών δικαιωμάτων προστασίας δεδομένων, ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει την ανάγκη για σαφείς και λεπτομερείς κανόνες ως προς τις πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων.
31. Ο ΕΕΠΔ παραμένει στη διάθεση της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την παροχή συμβουλών σε μεταγενέστερα στάδια της παρούσας διαδικασίας. Τα σχόλια της παρούσας γνωμοδότησης ισχύουν με την επιφύλαξη τυχόν πρόσθετων σχολίων που μπορεί να διατυπώσει ο ΕΕΠΔ σχετικά με πρόσθετα ζητήματα που μπορεί να ανακύψουν και τα οποία θα διευθετηθούν όταν καταστούν διαθέσιμες πρόσθετες πληροφορίες. Για τον σκοπό αυτό, ο ΕΕΠΔ αναμένει να κληθεί να γνωμοδοτήσει σε μεταγενέστερο στάδιο επί των διατάξεων του σχεδίου της συμφωνίας πριν από την οριστικοποίησή του.

Βρυξέλλες, 31 Ιανουαρίου 2020.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

(*) Βλέπε γνωμοδότηση 6/2019 του ΕΕΠΔ σχετικά με την εντολή διαπραγμάτευσης συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας για τη διαβίβαση και τη χρήση δεδομένων Καταστάσεων Ονομάτων Επιβατών, γνωμοδότηση 2/2019 του ΕΕΠΔ σχετικά με τη διαπραγματευτική εντολή για μια συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ σχετικά με τη διασυννοριακή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία και γνωμοδότηση 3/2019 του ΕΕΠΔ σχετικά με τη συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις ενόψει ενός δεύτερου πρόσθετου πρωτοκόλλου της σύμβασης της Βουδαπέστης για τα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο, που διατίθενται στη διεύθυνση https://edps.europa.eu/data-protection/our-work/our-work-by-type/opinions_en